

Michaela Opravilová

Tradiční lidová svatba v Podještědí. Obraz svatebních zvyklostí a rituálů v regionálních pramenech.

V úvodní pasáži práce nalezneme definici svatby jako přechodového rituálu dle Arnolda van Gennepa; postrádám zde přitom krátký obecný rozbor takto zvoleného přístupu, který by měl v úvodu být přítomen ještě před zaostřením problému na konkrétní region v kapitole 2.: Sociální status nemění pouze oddávaný pár, ale i jejich příbuzní – rodiče (status tchyně, tchána), sourozenci (švagrovství) atd., čímž vznikaly nové společenské i ekonomické vazby, povinnosti a především závazky. Svatba byla proto v lidovém prostředí mnohvrstevnatým obřadem skládajícím se z mnohiny rituálních a zvykových projevů. Významná byla zejména ekonomická stránka (spojování majetků, svatební dary, věno) a ritualizované zajištění jejího zdárného průběhu, dále plodnostní magie, zajišťující naplnění svazku skrze potomstvo a k ní přidružená preventivní opatření vůči mateřské i dětské mortalitě, předznamenání hospodářské prosperity nově vznikající domácnosti a naopak eliminace negativních jevů (hádavost, nevěra, smůla) atd.

Práce je věnována, jak sama autorka uvádí (s. 9), výhradně historicky etnicky české části Podještědí, tedy Českodubsku, což by bylo dobré zmínit i v názvu.

Za zdařilé považuji zhodnocení etnografického významu beletristické tvorby Karolíny Světlé, jejíž osobnosti se v regionu Podještědí nelze vyhnout: autorka v tomto směru pracovala i s archivními prameny a komparovala s dalšími zdroji. Podobně problematickým, nicméně pozoruhodným zdrojem je autor folklorních pásem a spolupracovník regionálních souborů Pavel Krejčí. Vytvořil si síť informátorů z řad nadšenců, kteří podnikali terénní výzkumy v širší krkonošsko-jizerské kulturní oblasti, v rámci které české Podještědí tvoří specifický kulturní subregion (podobně jako Horní Pojizeří či Turnovsko). Do výzkumů se zapojoval i sám Krejčí, zaměřující se na hudební folklor (pocházel z rodiny Otakara Zicha a díky hudební průpravě dokázal v terénu pořizovat notové záznamy). Jeho práce samozřejmě, jak autorka konstatuje, sloužila potřebám dobového folklorismu (a tento fenomén netřeba odmítat, tvoří jeden z pilířů výzkumu regionalismu), shromážděná pramenná základna je nicméně úctyhodná a osobnost Pavla Krejčího je dodnes v regionu velmi ctěna.

Vlastní práce plně vyhovuje požadavkům na práci bakalářskou. Sestává z líčení svatebních obyčejů založeného na komparaci jednotlivých pramenů, kterou by však bylo dobré více a kriticky

zdůraznit, což by dodalo na kvalitě (a dynamice) popisným pasážím. Rovněž do budoucna doporučuji větší důraz na interpretaci jednotlivých postav, promluv, úkonů i předmětů materiální kultury, které jsou krátce shrnuty v závěru práce.

Navrhované hodnocení: Výborně

Mgr. Daniel Dědovský